

Hétfői Friss Újság

Független politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap

Csillárok,

égy ók, vil-
lanszere-
lési cikkek,

RÁDIÓK

és alkatrészek, villanszere-
lések szakszerűen és olcsón

GONDA

rádió és műszaki vállalatnál
Str. Lucaci (v. Hám János u.) 2

Irni kell róla,

mert már megint karácsony vant. Még egy ilyen évnek is, mint az 1932-ik, van karácsonya. Fekete esztendőnek—fehér karácsonya. Mi mindent elragadott, mi mindennel adós maradt... Csak az álmokkal nem bírt el. Eljött a karácsony ismét, hogy aki ki akar amugy istenigazában nyújtózni és gondterhes arcára boldog mosolyt álmolni, most kipihenhesse magát. Hogy most semmit se érezzünk, csak az áldást, amajunk megtepad. Csak azt érezzük, aminek nincs ára, nincserdeke, nincs haszna, magyarázata, hanem önmagáért van emberfeletti pazar következtetéssel, mint az anya szeretete. A karácsonynak egy tiszta asszonyra és egy sugárzó gyermekre volt csak szüksége, hogy elültesse a földön az elvitathatatlan örömet. Ilyenkor a szolid béke himpóra hull az emberi lélek sóvárgó virágzirmára. Láthatatlan angyali ajkak csókolják termékeny a szenvedésektől kiaszott, kiszáradt emberi lélek övét. Minden embernek van vallása. A keresztény vallás az, amely ha abban az értelemben valósulna meg, ahogy isteni megalkotója akarta, úgy az egész világ képét átfórná. Az emberi társadalmat nem a gyűlölet és kapzsiság töltene be, hanem azt az egyenlőség és a jószág paradicsomává változtatná.

Ezt az utólrhetetlennek látszó szép reményt kell fűznünk a világ legnagyobb ünnepéhez, a karácsonyhoz és ezzel az elgondolással kívánunk minden egyes olvasónknak: **Boldog karácsonyi ünnepeket!** . . .

Karácsony az évezredek távlatában.

— Karácsony az őskorban, az ókorban, a katakombákban és 1932-ben. —

(Szatmár, dec. 24.) Vannak szavak, vannak fogalmak, amelyekről beszél az ember, de lényegében nem ismeri sem az eredetét, sem a célját, sem a jövőjét. Ilyen szó a karácsony is, amely oly régi, mint maga az emberiség. A történelem iratában kőbe vésett, pergamentre rajzolt és könyvbe nyomtatott lapjai keveset beszélnek a ka-

Viktória Kávéházban

Szilveszterkor Tombola

rácsnyról, mint fogalomról és így csak tapogatódzva lehet keresgélni a multak sötétjében a világ legnagyobb ünnepének eredete után.

Sok-sok évezreddel ezelőtt, amikor az ember még fán lakott, kőbaltával ölte meg a juhót és annak lenyuzott bundájával ruházkodott, már volt karácsony. Az esős évad utáni idő volt az, amikor minden újraeledt, amikor több és izletesebb volt a táplálék. Örömnép volt ekkor, vigabbak voltak az ősemberek. Jack London írja „Ádám előtt” című könyvében, hogy összegyűltek a hegyoldalon és szép vad nótákat énekeltek kora reggeltől késő estig. . . .

Volt valami karácsony féle a főniciaiak korában is. Ez az ünnep az erkölcs félretételét jelentette. Ezen az ünnepen minden szabad volt. Szegény ehetett a gazdagéból, asszonyok és leányok felszabadultak a társa-

dalmi előírások szabályai alól és „Astarte” templomában nagygyon sok fiatal leányt áldoztak fel a szerelem oltárán.

Krisztus után pár évvel a kereszténység még csak lopva terjedhetett. A római császárok tüzzel vassal üldözték a keresztényeket és a keresztény vallás egyértelmű volt az állam és társadalom ellenes izgatás bűnével. Aki keresztény volt, az rendbontó, lázadó és forradalmár volt és halállal böhődött.

Ez abban az időben érthető is volt. A rómaiak a sokistenség vallását követték. Juno, Jupiter,

Viktória Kávéház

Szilveszterkor reggelig nyitva

Diana Vénus, Apolló, stb. a római mithologia alakjai mind olyan társadalmi és családi életet éltek, mint a földi emberek. Jupiter az Olimpuson gyakran megittasult a nektártól és ilyenkor Juno, a felesége, a mithos szerint nem egyszer igénybevette a seprűnyelet. Vénus és Jupiter viszonya egyenesen frivol volt. Már nem emlékszem rá világosan, de azt hiszem, hogy Vénus Jupitert elakarta csábitani és emiatt férjhez adták a csunya, sánta és félszemű Vulcanhoz, aki bizony nagyon gyakran üllőnek nézte neje önársága kecses termetét.

A régi rómaiaknak ez nagyon tetszett. Élni, szeretni, kiélni, mindent ami jó, édes és dolgozni semmit.

Az idei szonban

ne dobja ki pénzét

drága és rossz rádióra . . .

Keresse fel

Keresztessy Zsigmond

műszerész Str. Stefan cel Mare (v. Kazinczy u.) 1. sz.

ahol márkás gyári készüléket gyári áron alul vásárolhat.

Alkatrészek, hangszórók állandóan raktáron. Speciál javító műhely.

Vajjon

jogos-e, hogy az ellenzék most azt veti szemére

Maniunak, hogy az ő programpon-tjai ellenzéki követelések voltak?...

Vajjon: miért van szüksége Maniunak arra, hogy az ellenzék folyton erősebben támadja?...

Vajjon: szükség van-e arra, hogy a parlamentben részletesen és állandóan szellőztessék az ország szomorú helyzetét akkor, ha azon semmit sem segítenek?...

Természetes, hogy valóságos csapásként hatott, amikor Jézus vallása kezdett terjedni a nép között. Ez azt jelentette, hogy vége a szép és jó életnek, már nem szabad istenek módjára embereket a halastóba dobni, de néha dolgozni is kell, mi több az Istenek közül is el kell bocsájtani valamennyit és csak egy marad és az is az öreg jószívű és önzetlen, tehát nem lehet tőle kegyetlenséget és élvhajhászt tanulni. A keresztényeket katakombákba csukták, ültették verték, élve elégették,

Viktória Kávéházban

Szilveszterkor Tánc

de ennek dacára a kereszténység elérte azt, amiről a katakombák parányi karácsonyfái alatt még csak álmolni sem mertek az üldözött hívők.

Amit Krisztus akart, az a megváltás, az a szeretet és az önzetlenség volt. Hol van ez napjainkban? Ma, ahol az egykori római istenek az évezredek folyamán átalakultak: Vas,

Jusson eszébe,

ha textilárura van szüksége

Blau Herman

rőfős és rövidáruüzlete Hám János u. 10 alatt, AHOL TENISZ FLANELEK MINDEN SZINBEN, parchettek, vásznak stb. cikkek

bámulatos olcsón szerezhetők be . . .

Uj üzlet Olcsó árak

Szatmárvármegyei Takarékpénztár R. T.

Alapítva: 1894.
Alapítke és tartalék 20.000.000 Lei
Foglalkozik a bankszakma minden ágával

Arany, Gabona, Cukor és kitűzött még hány féle istenséggé, amelyeknek oltárán milliókat áldoznak fel, amelyeknek oltárán ma épenugy elég, elsovad az emberi test és lélek, mint annak idejében Astarte templomában...

Igy néz ki a karácsony ma, 1932-ben.

Hogy is mondták a három királyok:

„Ex Orient lux“

Ámde késik az isteni gyermek, aki újból megváltás az emberiséget!...

Indulás a színházba.

— Ha egy kicsit kiléptünk, még odaérünk az előadás kezdetére szolt a férfi és kalapjához nyult.

LUNA

viz üdit !...

— Egy negyed pillanat, fiacskám és máris mehetünk.

— Mondja nem látta véletlenül a kék csatomat?

— Nem. A kék csatol nem láttam sehol.

— Pedig az előbb itt volt az íróasztal sarkán.

— Remélem, ezzel nem akarja azt mondani, hogy én eldugtam a csatot, sem azt, hogy a csat mint egy ürge, elmászott volna valahová?

— Hagyjuk a vicceket. Ha nincs csat, akkor a zsabot néhány öltéssel meg kell erősíteni

— Figyelmeztetem, hogy már csak husz percünk van. Ha most még varrogatni kezdünk...

— Már meg is vagyok. Nem látta a tüt valahol?

— Nyilván a helyén lesz.

— Még idegesít a tetejébe?

Mit ért maga a női toalettkehez? Ejnye, most jut eszembe, hogy a leány még nem vette ki a piskótát a sütből.

— Hát hol mászkál ilyenkor?

— Leugrott néhány kapocsért a Rózingerhez.

— Te jó isten, hát még kapocsvarrás is lesz?

— Egy pillanat az egész. Kár is beszélni róla. Hanem addig megkeresem a salámat.

— Jó édesem. Nem akar esetleg egy rántottát? Mindjárt azt is csinálhatnék...

— Rémesek ezek a férjek. Egy csipetnyi belátás sincs bennük. Na, Mari, csak hogy itt van

a kapcsolatokkal. De hiszen ezek akkorák, mint a vizilovak... Hát nem megmondtam, hogy milyen hozzon? A piskótával meg mi van?

— Jaj nekem, hát nem tessék kivenni?

— Csillapodjék, Mari. A piskóta készen van.

— Megnézte édes?

LUNA

viz jóétvágyat csinál !...

— Meg, édes. Kinyitottam a süti ajtaját és egy fekete füstfelhő csapott ki, majd a tepszi fenekén hol mi gyantás mézgaréteg sercegett. A piskóta teljesen kész, édes lelkem elszállt az örök korommezőkre, most már csak a kérdés, hogy mi mikor leszünk készen?

— Már indulhatunk is. Ugorjon Mari, tegyen föl egy vasalót... Csak ezt a plüssét kell egy kicsit rendbehozni és máris mehetünk.

— Jaj, de hálás ez a ruha a naccságán...

— Lépjen hátra, lelkem és úgy hunyorítson... na, ha aztán készen van, alkalomadtán tegye föl a vasalót.

— Menek mán, menek mán.

— És mi mikor megyünk?

Két perc múlva fél tíz. Nem gondolja, hogy elkésünk a második felvonásról?

— Bánom is én. Különben is, ha tudni akarja, mindez maga miatt van. Mert folyton heccelődik és idegesíti az embert. De már mehetünk is, maradjon ez a plüssé úgy ahogy van.

— Hát akkor mehetünk?

— Még kérde? Hiszen mióta várak már magára...

A kártya legújabb áldozata.

— A máramaroszigeti Union klub kártyakeverőjét, Farkas Dezső volt szatmári kelengyést kitiltották Máramaroszigetről.

(Szatmár, dec. 24.) Máramaroszigeti tudósítónk jelentése szerint az ottani rendőrök kitiltotta a város területéről Farkas Dezsőt, az Union klub játkémesterét s ezt a kitiltást Dr. Ilea prefektus jóváhagyta. Farkas Dezső, — írja tudósítónk — mintegy két héttel ezelőtt fogott hozzá, a szeptemberben megnyitott Union klubban a kártyák keveréséhez. Az új crupier, aki valamikor kelengyét mért egy forgalmas szatmári üzlet pulája mögött, csak nem rég cserélte fel becsületes kereskedői szakmáját a szerencsejáték kétes foglalkozásával. Az elmúlt nyár folyamán balszerencséje összehozta Farkast egy szatmáron is jól ismert Carneol nevezetű emberrel, akiről közelebbi infor-

Union klub kártyaszobájába, mint kártyakeverő. A szigeti rendőrök azonban kezdettől fogva nem nézte jó szemmel Farkas kezejárását a kártyakeverésénél, míg végre is egy kedvező alkalommal rajta csípték az ujdonsült Carneol tanítványt és kitiltották a városból mint olyant, aki nem hasznos mesterséget űz.

Ehhez az esethez igen sok mondani való van. Tekintettel azonban lapunk szűk terjedelmére, ezuttal csak röviden teszünk meg észrevételünket. Mi ugyanis már többször ráirányítottuk a közönség és az illetékes körök figyelmét arra a mocsgáros világra, amelyben a kártya parazitái gombamódra tenyésznek és amelyben annyi jobbsorsra érdemes, de gyenge jellemű ember merül el. Ujában ez a Farkas Dezső féle eset is igazolja kérdésünk jogosságát, vajjon: egy klub csak úgy működhetik, ha ott hazardjáték is folyik?...

LUNA

viz természetes gyógyvizi !...

mációt ezidőszereint a nagyváradi ügyészség adhatnak. Ezzel a Carneollal nyitott Farkas Nagyváradon egy zugkártyabarlangot, azonban Farkas ezen új mesterségét nem tanulta meg oly tökéletesen, mint tanítómestere Carneol, aki végül tanítványát is becsapta ötven darab ezres erejéig. Ezt a „klubot“ hamarosan bűnügyi zár alá is vették és ilyen előtanulmányok után jutott be Farkas Dezső a szigeti

LUNA

viztől hosszú életű lesz !...

Különben a klubhiénák káros működésével, a játékmesterek és pinkabérlők büntenyésztő szerveztségével és szennyével legközelebb bővebben foglalkozunk.

Vigyázat! Romlott, festett, áztatott és bűdös halakat árulnak a szatmári piacon.

(Szatmár, dec. 22.) A munkügyi miniszter 85248 sz. alatt hozott legutóbbi határozatával megállapította, hogy a „szatócs“ tisztátalan ipar s ezek a tisztátalan iparok I. osztályába sorozandók. Ez a határozat a Monit. Oficial 291 számában látott napvilágot és apró pénzre fordítva azt jelenti, hogy a szatócs üzletek a közegészségügyi hatóságok hathatós felügyeletébe van-

nak ajánlva.

Nekünk nincs és nem is lehet semmi kifogásunk a munkügyi miniszterium fenti rendelkezése ellen, mert hiszen az alapjában véve nem akar egyebet a tisztaságnál, ami közegészségügyi szempontból egyáltalán nem kifogásolható és nagyon is üdvös intézkedés. Ámde a napokban szemtanúi voltunk egy sajnálatos és ép oly

Nagy ujévi vásár

SPITZ BÉLA CÉGNÉL

Agyneű zephír	méter 14 lei
Fehérnemű vászon	17-19-21 lei
Kelengye vászon	25-29-34
Lepedő vászon	53-55-65
Paplan lepedő	75-85-92
Toknák	17-19-21

Roklambarkettórszás mtr.	25 lei
Tennis flannel l. minőség mtr.	20
Műi kabátzövet dívat	150-170-190
Ruhaszövet mosó	50-51
Mosóselyem dívat minták	39-42-52
Selyem paplan váltával	925 lei

Dus választék menyasszonyi kelengyékben !

SCHWARTZ

prima Scherg

szövetek

& LEBOVITS

a legutányosabb áron Str. Stefan cel Mare v. Kazinczy ucca 1.

cégnél

Szatmári Hitelbank R. T.

Alapítatlan: 1910
Alaptőke 10.000.000 Lei

Fennállása óta a régi konzervatív értelem-ben kizárólagos bank-üzletekkel foglalkozik.

HIREK

A mult

Bozontos utcai járók...
Uton, min hajdan az ősök ezrei jártak
S ma a gyeplépi el.

Ez uton tarka víziók sorjáznak;
Ez uton ősi dicsőség filmje pereg
S látom mint könnyeznek a nagyok,
A nagy alkotók, kiknek munkája
századokra hat.

Népem, ki rajongva, morajjal járod
utadat,
Hol farsangjáró, hol temetési menet
vagy,
Ha élni akarsz, azt az elfelejtett
Ősök járta szent utat keressed.
És a nagy alkotók előtt néma alá-
zattal,
Földig hajolva verjed melledet!

(—)

Ha majd...

Ha majd a békeesség a földreleszáll
S fényénél az ember, emberre talál
Ha majd a szeretet hint el magvakat
És a szíveinkben csirája fakad.
Ha majd a megértés lesz ur felettünk.
S gyűlölet helyett mindenkit sze-
retünk.

Ha majd: a butaság magvát megveti
És a büszkeség emlékeit temeti.
Ha majd: a gonoszság izma megtö-
rik

S győz a jóság, mely szívünkbe köl-
tözik.

Ha majd: a becsület a gazságba rug
És az igazság - hárfája, zengve zug.

Ha majd: a barátság végleg elhagy
És nem kérdezik azt: Honnan, jössz
ki vagy?

Ha majd: mind testvérek tekint-
jűk egymást,

Csak akkor várhatjuk a nagy Mes-
siást!
Hígna.

Feldmann és Schön R.T.

fűszer és gyarmatáru
nagykereskedés
Str. Horia 3. Telefon 196.

— **Új találmány.** Mariano-
vits István kereskedő a tejkoz-
másodás és a tej kifutásának
megakadályozására talált fel
elmés készüléket, ami az edény
feneekén elhelyezett porcelánlap-
ból és azon alkalmazott nyílá-
sokból áll, hogy a forró tej gö-
ze azokon át feltörhessen és
megakadályozhassa a fazékban
a tej borképződését.

**Világhírű csillagos
töltött patronok
megérkeztek**

WOHL

vasüzletébe SATU-MARE
Cuza Voda (Eötvös u. 2)

— **Intelligens, javakora-
belt, övegy, iur. vallásu di-
vatarukereskedő** hozzááll, szo-
lid élettársat keres megfelelő
hozománnyal. Érdeklődők irja-
nak „Megbecsülöm” jelige alatt
a kiadóba. A legteljesebb dis-
krécio biztosítva.

Értem is nem is

azt a feltűnést kellő hirt, hogy
a pénzügyigazgatóságok jelenle-
gi formájukban megszűnnek és
— átalakulnak kiváló és behajtó
szervekké, még pedig külön-kü-
lön igazgatóval, de

nem értem,

hogy minek ez a nagy appará-
tus, amikor már készen vagyunk
valamennyien?...

Ertem,

hogy a faipari szakiskola tanít-
ványainak kellő kiképzésére és
azokkal mindennemű disztár-
gyakal, sőt még játékokat is ké-
szített, de

nem értem,

hogy miért csinál ebből „pont”
az ünnepek előtt, a v. Hám János
uccában üzletet és miért veszi el
a nagy adót, üzletbért, stb.-i fi-
zető érdekelt iparosok és keres-
kedők szája előtt még azt a cse-
kely kis forgalmat is, ami eset-
leg a karácsonyi kenyeret bizto-
sítaná számukra?...

Értem,

hogy sokan vannak, kik lapun-
kat nagyon szeretik olvasni, mert
bátor és szókimondó hangjával
mindenkinek szöszölője kíván
lenni, de

nem értem,

azokat, akik nem látják be, hogy
nekünk is vannak kötelezettsége-
ink, amelyeket csak úgy tudunk
teljesíteni, ha az előfizetési össze-
geket megkapjuk?...

Székely István

b ö r ö n d ö s

Str. Mihai Viteazul (v. Rákóczy u.) 28

**Valódi bőrárak
raktára.**

— **Csehszlovákiában is rá-
fizet a vasut.** A csehszlovák
állam vasutak vezérigazgatósá-
gának hivatalos jelentése sze-
rint a vasut deficitje ebben az
évbén 1200 millió cseh koroná-
ra emelkedik és ezzel éppen
négyeszeres lesz a múltévi vesz-
teségnek, amelynek végössze-
ge csak 300 millió volt. A defi-
citet csökkentésére a csehszlo-
vák vasutak vezérigazgatósága
elhatározta, hogy az új beruhá-
zásokat csökkentik és a sze-
mélyzet mellékkilletményeit, el-
sősorban a mozdonyvezetők és
külforgalmi alkalmazottak kiló-
méterpénzeit szüntetik meg.

— **Románia tiltakozik az
egyenlő fegyverkezés ellen.**
A genfi leszerelési konferencia
legutóbbi ülésén Románia, Ju-

goszlávia és lengyelország de-
legátusai tiltakoztak azon meg-
egyeződés ellen, amely az összes
legyőzött államoknak megadta
a fegyverkezés jogát.

Legolcsóbb és legmegbiz-
hatóbb forrás

JULIU WEISZ GYULA

finom gyapjuszövet áru-
háza P. Bratianu 18.
Alapítatlan 1894.

— **Feszült viszony Olasz-
ország és Jugoszlávia között.**
Jugoszláviában az olaszokta vi-
dékeken nagy olaszellenes tüntet-
ések voltak, amire az olasz
diákság is hasonlókkal felelt.
Több helyen beverték a jugosz-
láv konzulátusok ablakait és az
olasz parlamentben is igen har-
cias felszólalások hangzottak el.
A belgrádi olasz követ nagyon
erélyes tiltakozó jegyzéket adott
át a jugoszláv kormánynak.

Játékaruk,

ajándék tárgyak
legolcsóbb és legmegbiz-
hatóbb bevásárlási forrása

Fekete és Tsa

cég P. Bratianu (Deák-tér) 8
Nézze meg a VASUDVAR ki-
rakatait mielőtt vásárol.

— **Marmorosch-Blank u-
tán Berkovits is moratórium-
mot kért a betétek fizetésére.**
Amint már ismeretes, a kényszer-
egyezségbe került Marmorosch-
bank elhatározta, hogy nem fogja
fizetni betéteseit és ezért, ké-
réssel fordult a bírósághoz, ha-
ladékat kérve a kényszeregyeze-
ségi részlet december végén e-
sedékes fizetésének elhalasztá-
sára. Ez a betétesekkel való kito-
lási rendszer ugylátszik a többi
bankoknak is megteszett. Leg-
alább is ezt bizonyítja az a ké-
rés, amit a Berkovitz-bankház
nyújtott be a törvényeszkhez az-
zal, hogy szintén szeretné, ha
a bíróság felmentené a betéte-
seknek járó apró garasok kifi-
zetése alól.

— **Dr. Pirkler Ernő tra-
dióndális Szilveszteri Kró-
nikája az idén a szokottnál
is érdekesebb. Ára: 10 lej**

SZINHÁZ HETI MŰSOR:

Hétfőn: d. e. 11. órákor mo-
zi helyárrakkal **Bucukeringő**
d. u. 4. órákor mérs helyárrak-
kal **Érik a buza kalász** operett
este: **Manolita**

Kedden: délután 4. órákor
Drótostót mozi helyár.

Este fél 9 órákor **Manolita**

Cérnák,

pamutárak

legolcsóbban

Schwarcz-nál

v. Várdomb u. 1 szám

**Hirdessen a „Hétfői
Friss Ujság”ban**

BCU Cluj Napoca.